

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 616/2021-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Wüstenrot stavebná sporiteľňa, a. s.**, Grösslingová 77, Bratislava, IČO 31 351 026, zastúpenej SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., Štefánikova 8, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Co/354/2019 zo 7. apríla 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. júla 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Zároveň požaduje priznanie náhrady trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva nasledovný stav veci:

3. Sťažovateľka sa ako žalobkyňa žalobou z 25. apríla 2016 domáha proti žalovanému 1 ([REDACTED]) a žalovanému 2 ([REDACTED]) zaplata sumy 19 757,70 eur s príslušenstvom.

4. Okresný súd Michalovce (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 16C/131/2016-94 zo 4. apríla 2018 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) zaviazal žalovaných spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľke 19 757,70 eur s príslušenstvom. Sťažovateľke zároveň priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným. Konštatoval, že sťažovateľka, žalovaný 1 a žalovaný 2 uzavreli 12. marca 2013 zmluvu o stavebnom sporení, na základe

ktorej bol žalovaným poskytnutý úver. Žalovaní nesplácali úver riadne a včas. Žalovaný 2 síce namietal, že predmetnú „sumu“ (ide o zrejmu nesprávnosť uvedenú v rozsudku okresného súdu, keď okresný súd mal na mysli „zmluvu“, pozn.) nepodpísal, predmetné tvrdenie však v konaní preukázané nebolo. Okresný súd vec právne posúdil podľa § 4 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov.

5. Proti rozsudku okresného súdu podal žalovaný 2 odvolanie. Namietal, že okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav, keď nevykonal ním navrhované dôkazy. Neodstránil zásadný rozpor medzi tvrdeniami sťažovateľky a žalovaného, nevypočul žalovaného 1 ani svedkyne [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Neboli tiež poskytnuté údaje o žalovanom 2 z úverového registra. Žalovaný 2 bol v danom období už dlhšie neplatičom, nemohol mu byť preto poskytnutý úver, nemohol byť ani ručiteľom.

6. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 5Co/354/2019 zo 7. apríla 2020 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) zrušil rozsudok okresného súdu v celom rozsahu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení uznesenia konštatoval, že okresný súd síce vykonal „... výsluch žalobcu a žalovaného v 2. rade, avšak nevykonal podľa § 195 ods. 1, 2 CSP výsluch strany, čo sa týka tak žalobcu ako aj žalovaných v 1. a 2. rade, pretože na pojednávaní 4.4.2018 po zistení prítomnosti strán sporu rozhodol súd, že bude vec prejednávaná v neprítomnosti žalovaného v 1. rade a ohľadne výsluchu strany, žalovanému umožnil okrem žalobcu aj predniesť aj záverečnú reč. V nej žalovaný v 2. rade sa bránil, že bez jeho potvrdenia o príjme, ak mali jeho adresu v banke, tak boli porušené interné predpisy banky, čo znamená, že on neuzatváral žiadnu zmluvu, túto uzatváral žalovaný v 1. rade a ak by chcel súd ale aj žalobca, tak by zistil, kde sa zdržiava žalovaný v 1. rade, pretože pracuje v Anglicku a cez internet sa to dá nájsť.“

Z uvedeného vyplýva, že absolútne nebol odstránený zásadný rozpor medzi tvrdeniami žalobcu a žalovaných v 1. a 2. rade a keďže z hľadiska rozsahu odvolania postačilo odvolanie žalovaného v 2. rade na prieskum postupu konania a prieskum rozsudku súdu prvej inštancie v celom rozsahu, keďže ide o spotrebiteľský úver a zároveň ide o spoločné práva oboch žalovaných v 1. a 2. rade ohľadne splatenia úveru s príslušenstvom, v tomto spotrebiteľskom úvere je toľko nedostatkov, že až opätovným výsluchom strán sporu, zabezpečením výsluchov žalovaného v 1. a 2. rade na pojednávaní (nestačí prednes strany sporu v tomto konaní), prípadne navrhnutých svedkov a v prípade potreby aj vykonania konfrontácie medzi stranami sporu a stranou sporu a s navrhnutým svedkom, bude možné vykonať dokazovanie až následne vec správne právne posúdiť.

Ďalej dáva do pozornosti súdu prvej inštancie odvolací súd aj skúmanie bonity žalovaných v 1. a 2. rade v čase uzavretia zmluvy, keďže vo vyjadrení k odvolaniu (č. l. 109) sa zástupca žalobcu vyjadruje len k tomu, čo je potrebné uplatniť pri dobrovoľných dražbách podľa § 21 ods. 2 zák. č. 527/2002 Z. z., kto má možnosť uplatniť právo neplatnosti dražby, ale vôbec sa nevyjadruje k obsahu odvolania žalovaného v 2. rade. Čo je nepochopiteľné, pretože zástupca žalobcu má z dôvodov hospodárnosti konania všetky poznatky uviesť aj pre prípad odvolania, nielen vo vzťahu žalovaných v 1. a 2. rade. ale aj vo vzťahu k úplnému zisteniu skutkového stavu (pričom ide o značnú istinu 19.757 eur).

Z uvedených dôvodov ako rozsudok predčasný a nezákonný musel následne zrušený odvolacím súdom a vec vrátená na ďalšie konanie, v súlade s § 391 ods. 1, 3 CSP, po vrátení veci súd prvej inštancie vyčerpávajúcim spôsobom vykoná výsluch strán sporu, výsluch navrhovanej svedkyne, bude postupovať aj podľa § 195 ods. 1, 2 v spojení s § 196, § 197 ods. 1 CSP, pretože zabezpečiť výsluch svedka má tá strana, ktorá ho navrhla, avšak ak sa to nepodarí, súd môže dať svedka predviesť, prípadne vykoná aj ďalšie dokazovanie ohľadne bonity žalovaných pre čas uzavretia zmluvy, keďže nesplatenie úverov má závažné spoločenské dôsledky na sociálne podmienky občanov, ktorí si brali úvery.“.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, ktorým došlo k zrušeniu rozsudku okresného súdu, podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

- a) uznesenie krajského súdu je svojvoľné, arbitrárne,
- b) z obsahu úverovej zmluvy vyplýva, že hlavným úverovým dlžníkom je žalovaný 1. Na účel zvýšenia bonity pohľadávky a pravdepodobnosti jej uspokojenia (resp. vymoženia) uzavrela sťažovateľka zmluvu aj so žalovaným 2 ako s pristupujúcim dlžníkom v zmysle § 533 Občianskeho zákonníka. Žalovaný 2 teda pristúpil k záväzku a kumulatívnu intercesiou sa stal dlžníkom popri žalovanom 1. Obaja žalovaní sú zaviazaní spoločne a nerozdielne (solidárne) na to isté plnenie totožnému veriteľovi. Pasívna solidarita je ustanovená priamo právnym predpisom (§ 533 Občianskeho zákonníka),
- c) subjektívna kumulácia na strane dlžníkov ako žalovaných má vo všeobecnosti charakter samostatného procesného spoločenstva [§ 76 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)]. Sťažovateľka uplatnila svoj nárok na súde voči obojm žalovaným, avšak mohla ho uplatniť voči každému žalovanému aj samostatne. V danej veci tvoria solidárne zaviazaní žalovaní samostatné procesné spoločenstvo, každý koná v spore sám za seba a jeho úkony nezaväzujú ostatných žalovaných. Následkom odvolania žalovaného 2 preto nie je (a ani nemôže byť) zrušenie rozsudku aj voči žalovanému 1,
- d) krajský súd procesné spoločenstvo na strane žalovaných ako solidárnych dlžníkov nevyhodnotil ako samostatné v zmysle § 76 CSP, čo malo bezprostredný vplyv na jeho ďalší procesný postup. Odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil v celom rozsahu, a to len z dôvodu odvolania žalovaného 2. Rozsudok mal pritom v súlade s § 367 ods. 2 CSP v spojení s § 76 CSP nadobudnúť právoplatnosť a vykonateľnosť voči žalovanému 1. V časti výroku ukladajúceho solučnú povinnosť žalovanému 1 nemohol byť rozsudok predmetom odvolacieho prieskumu a z tohto dôvodu nemohol byť ani v tejto časti zrušený. Krajský súd pri namietanom procesnom postupe a rozhodnutí výrazne prekročil svoju kompetenciu a spornú časť rozsudku preskúmal v podstate *ex offio*, bez splnenia podmienok podľa § 379 písm. b) CSP.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu, ktorým došlo

k zrušeniu rozsudku okresného súdu v celom rozsahu. Sťažovateľka je toho názoru, že krajský súd bol oprávnený na základe odvolania žalovaného 2 vzhľadom na samostatné procesné spoločenstvo žalovaných preskúmať a zrušiť rozsudok okresného súdu len vo vzťahu k žalovanému 2. Krajský súd však rozsudok okresného súdu zrušil aj vo vzťahu k žalovanému 1.

9. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

10. Za zjavne neopodstatnený návrh možno považovať návrh na začatie konania, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

11. Predmetom prieskumu v prerokovanej veci je zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu, zatiaľ čo v zmysle judikatúry ústavného súdu sa v konaniach o ústavnej sťažnosti zásadne preskúmavajú len také právoplatné rozhodnutia, ktorými sa konanie vo veci samej skončilo (IV. ÚS 361/2010).

12. Ústavný súd z uvedeného pravidla pripustil už opakovane v judikatúre výnimky, ak išlo o rozhodnutie, ktoré je spôsobilé výrazne a nezvratným spôsobom zasiahnuť do základných práv alebo slobôd garantovaných ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (IV. ÚS 195/2010), pričom tento negatívny dôsledok sa vzťahoval na výsledok konania, ktorý by nebolo možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09 alebo aj nález sp. zn. III. ÚS 46/2013).

13. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uvádza, že postavenie žalovaného 2 v záväzkovom vzťahu, z ktorého sťažovateľka vyvodzuje existenciu jej pohľadávky, sa opiera o § 533 Občianskeho zákonníka, žalovaný 2 má postavenie pristupujúceho dlžníka, čo sa v procesnoprávnej rovine prejavuje medzi žalovaným 1 a žalovaným 2 ako samostatné procesné spoločenstvo podľa § 76 CSP. V priebehu konania pred okresným súdom, ako aj krajským súdom žalovaný 2 rozporuje tvrdenia sťažovateľky, popiera svoje postavenie ako (spolu)dlžníka, pričom krajský súd v napadnutom uznesení vytýka okresnému súdu pochybenia spočívajúce v nevykonaní, resp. nedostatočnom vykonaní dokazovania.

14. V popísaných okolnostiach ústavný súd nepovažuje za nevyhnutné zaujať rozhodovací postoj k opodstatnenosti ťažiskovej sťažnostnej námietky, ktorá sa týka výkladu a uplatnenia podústavného práva. Ani prípadný nezákonný záver krajského súdu o povahe procesného spoločenstva na žalovanej strane sporu totiž neatakuje sťažovateľkino základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v intenzite vyžadujúcej prijatie na ďalšie konanie a následne vyhovie ústavnej sťažnosti. Dôsledkom právoplatnosti napadnutého uznesenia je pokračovanie v konaní o žalobe sťažovateľky, pričom zrušenie rozsudku okresného súdu krajským súdom nijakým spôsobom nepredznamenáva meritórny výsledok sporu, ba pre jeho ďalší postup ani neobmedzuje sťažovateľku vo využívaní jej procesných práv, ktorými podobu rozhodnutia vo veci samej môže ovplyvniť. Je preto namieste uprednostniť zdržanlivý prístup

ústavného súdu k prieskumu kasačných rozhodnutí všeobecných súdov a neuplatniť judikatúrou stabilizované výnimky z tohto prístupu (bod 12).

15. Ústavnou sťažnosťou artikulovaná kritika, podľa ktorej následkom odvolania žalovaného 2 „nie je (a ani nemôže byť) zrušenie rozsudku aj voči žalovanému v I. rade... Rozsudok mal pritom v súlade s § 367 ods. 2 CSP, v spojení s § 76, nadobudnúť právoplatnosť a vykonateľnosť voči žalovanému v I. rade“, dosahuje v okolnostiach sťažovateľkinho sporu ústavnú relevanciu nanajvýš v rovine jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (čl. 48 ods. 2 ústavy), eventuálne práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože uznesenie krajského súdu oddiaľuje nastolenie stavu právnej istoty o otázke dôvodnosti podanej žaloby. Sťažovateľka sa však v takomto rozsahu a na báze takýchto dôvodov svojou ústavnou sťažnosťou, ktorej dôvodmi je ústavný súd podľa § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný, právnej ochrany na ústavnom súde nedomáha.

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že uznesenie krajského súdu v medziach rozsahu a dôvodov podanej ústavnej sťažnosti nevykazuje znaky ústavnej neudržateľnosti. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými (zrušenie napadnutého uznesenia, priznanie náhrady trov konania).

Podľa § 67 zákona o ústavnom súde pripája k tomuto rozhodnutiu odlišné stanovisko sudca Peter Straka, ktoré sa týka výroku a aj odôvodnenia rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. novembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu